

Zutphen vijftig jaar geleden: 1965 (3)

Theo Hebing

VPRO-radio over ‘dodenkruis’ tussen Zutphen en Warnsveld

17 juli 1965 – ‘De mensen in Zutphen en Warnsveld zijn ernstig ongerust over de enorme vergissing die Provinciale Waterstaat van Gelderland bezig is te bouwen tussen deze twee plaatsen.’ En: ‘Ik ben er van overtuigd dat heel veel moeders van schoolgaande kinderen in de omgeving van Zutphen en Warnsveld dankbaar zouden zijn als men het onzalige plan maar liet varen; ik hoop dat de verantwoorde-

lijke overheid die morele moed heeft.’ Dit zei vrijdagavond voor de radio in de VPRO-actualiteitenrubriek ‘Van de week’ Willy H. Heitling over de gelijkvloerse kruising die tussen Zutphen en Warnsveld ontstaat.

‘De woonkernen van Zutphen en Warnsveld zijn verbonden door enkele honderden meters rijksweg’, aldus de radiocommentator. ‘Over dat stukje rijksweg haast zich het verkeer van Apeldoorn via Zutphen naar Winterswijk, van Zutphen naar Twente en van de Gelderse Achterhoek naar Zutphen. Er is

(6 juli 1965) De gelijkvloerse kruising van de in aanleg zijnde provinciale weg met de Warnsveldseweg is – door de overstekende zandauto's – nu reeds zo gevaarlijk dat de aannemer, die het grondwerk uitvoert, er een man met een rode vlag laat posten om ongelukken te voorkomen. Blijft de vraag wat Waterstaat straks doet als de weg klaar is. (Stedelijk Museum Zutphen)

het verkeer van honderden forensen en van honderden kinderen die scholen voor voortgezet onderwijs in Zutphen bezoeken. Het is dus een druk stukje rijksweg. Zó druk dat men een Zutphense straat met roodwitte planken dichtspijkerde. Het zou te gevaarlijk worden als die er op ging uitmonden.’

‘Uitgerekend in die drukke weg’ – zo ging “Van de week” verder – ‘wordt nu een gelijkvloerse kruising gebouwd van een nieuwe provinciale weg, die van Arnhem en Doetinchem naar Deventer gaat leiden. Dat wordt geen kinderachtig weggetje. Men schat dat ook daar straks iedere dag duizenden auto’s zullen rijden.

De duizenden auto’s op de nieuwe provinciale weg en de duizenden auto’s op de bestaande rijksweg ontmoeten elkaar straks op dat nieuwe gelijkvloerse kruispunt in dat stukje weg tussen Warnsveld en Zutphen. Op de weg, waar het zo druk is dat men een woonstraat er niet op liet uitmonden ten einde te voorkomen dat de bakker en de slager er niet meer komen. En over dat kruispunt moeten straks al die kinderen naar school en al die forensen naar hun werk.’

Bron van ongelukken

De radiocommentator voorzag: ‘Dat moet een bron van ongelukken worden. In Zutphen maakt men daar al lugubere grapjes over, omdat er twee begraafplaatsen vlak in de buurt liggen. Dergelijke grapjes luchten wel op, maar ze nemen de fout niet weg die daar van ons belastinggeld wordt geconstrueerd. Men hoopt dat in de toekomst de rijksweg minder druk zal worden, omdat er andere voorzieningen worden overwogen. De ervaring leert dat die hoop vergeefs is. Voorzieningen die nog worden overwogen, zijn pas over veel jaren werkelijkheid. Bovendien pleegt ondertussen het verkeer zo te groeien dat ze vaak als mosterd na de maaltijd komen.’

‘In het Zutphens Dagblad’ – aldus nog

steeds de VPRO-commentator – ‘heeft deze week iemand voorgesteld de vlaggen halfstok te hangen als het werk klaar is. Het ziet er naar uit dat heel wat mensen dat zullen doen. Tenzij men nog zo verstandig zou zijn het begonnen werk stop te zetten. Kan dat nog? Het zou veel geld kosten. Het zou de ontwerpers misschien ook enig prestige kosten. Hoewel... niet veel, want voor zover de leek het kan beoordelen, is de enige fout deze, dat men er niet op heeft gerekend dat de rijksoverheid zo lang aan het overwegen zou blijven. Bovendien is’ – zo besloot de radiocommentator – ‘nog nooit iemand slechter geworden van het toegeven van een fout.’

Raad akkoord met aankoop grond en gebouwen Mispelblom

25 juli 1965 – De lang niet voltallige gemeenteraad heeft zijn fiat gegeven aan het voorstel van B&W om het huidige gebouwencomplex van de NV Mispelblom aan te kopen voor anderhalve ton. Het werd geen hamerstuk.

De heer Koning (CPN) vroeg zich af of de bevroeringsverordening, die later op de avond zou worden vastgesteld, niet voldoende waarborgen gaf voor het behoud van deze karakteristieke Zutphense hoek. De heer Feima (PvdA) hoopte dat te zijner tijd een passende bestemming voor het complex kon worden gevonden. De heer Bron (Prot. Chr.) achtte de aankoop alleen verantwoord als de brandwijnstokerij c.a. een goede en zo rendabel mogelijke bestemming zou krijgen. ‘Is die onrendabele investering wel nodig?’ vroeg mevrouw Baas (VVD) zich af.

Burgemeester S. de Jong wees er in zijn antwoord op dat de bevroeringsverordening niet ver genoeg ging. Hij wees er op dat het hier om een groot totaalbedrag ging, dat echter

neerkwam op slechts vijftig gulden per vierkante meter grond. En dat in de binnenstad. Hij meende dat dit het moment was om een positief besluit te nemen, opdat het nageslacht niet zou kunnen zeggen dat men zijn kans had gemist. Nadat de burgemeester er nog eens nadrukkelijk op had gewezen dat het voorstel in het college van alle kanten was bekeken en dat er ook tot en met over was onderhandeld, ging de raad ermee akkoord. Alleen mevrouw Baas (vvd) stemde tegen, omdat het offer haar op dit moment te groot voorkwam.

Wilhelminafontein: 'gietijzeren nachtmerrie'

7 augustus 1965 – In haar actualiteitenrubriek heeft de VPRO aandacht geschonken aan het heugelijke feit dat de Zutphense Wilhelminafontein wordt teruggeplaatst. Men maakte daarbij gebruik van een verhaal van correspondent Willy H. Heitling.

Daaruit het volgende: 'Voorouders van de huidige Zutphenaren hebben het geld bijeengebracht voor de aanschaf van een monument. Daarmee scheepten zij hun nazaten op met een monument dat in lelijkheid niet kan worden overtroffen. Naar de mode van die dagen kozen zij een gietijzeren nachtmerrie. Er is nog zelden een zo enthousiaste fontein geweest als dit gedrocht. Het wierp uitbundige waterstralen de lucht in. Bij een zacht briesje daalde er een voorzichtig motregentje op de Zutphense markt neer, maar een straffe bries bezorgde iedereen een stortbui. Wat doe je dan?'

Roestige piramide

'De Zutphenaren bewaarden de fontein zorgvuldig, maar ze lieten er zo weinig mogelijk water uit komen. Dat bleef zo, tot het verkeer

Gemeentearbeiders demonteren op de vroege ochtend van 30 augustus 1957 de Wilhelminafontein op de Houtmarkt. (foto Zeijlemaker, Regionaal Archief Zutphen)

zo hard groeide dat de fontein een sta-in-de-weg werd. Het gemeentebestuur reageerde bliksemsnel. Op een gegeven moment was de roestige piramide van de Zutphense markt verdwenen. Maar dat ging zomaar niet. Iedereen beweerde dat je zo'n monument niet geruisloos kunt laten verdwijnen. Daarom moest men een nieuwe plaats zoeken, een plek waar niemand tegen zijn wil gedwongen wordt het monument te zien. Jarenlang hebben de Zutphenaren naar zo'n plaats gezocht. Eindelijk heeft men de plaats gevonden. De fontein komt in het Vogelpark op een plaatsje waar hij verscholen staat achter de achtergevel, omringd door een ondoordringbare haag.'

Grondig herstel spits Nieuwstadstoren

17 augustus 1965 – Op tachtig meter hoogte boven de stad – op de steiger rond de spits van de Nieuwstadskerkstoren – mist uw verslaggever de zekerheid die hem op het trottoir van de Beukerstraat eigen is. Hij wil u dat eerlijk bekennen. Timmerman Toon vindt het blijkbaar heel gewoon om langs een laddertje en een paar vijf centimeter dikke staven naar boven te klauteren. Het uitzicht is daar boven op die steiger ongelooflijk mooi, dat wel, maar het is er ook verschrikkelijk diep.

De klim naar boven in de steeds nauwer wordende toren en over steeds meer originele laddertjes en trapjes bracht onverwachte ervaringen. De klokkenzolder was nog heel gewoon. Maar iets hoger zagen we een paar karrenvrachten duivenmest liggen. Na nog meer zolders met dode duiven, na venstertjes en galmgaten kwam er een vierkant gat, waardoor het zonlicht naar binnen scheen. Daarboven zagen we een paar vierkante meter vloer vol gereedschap, lood, rommel, steigerstangen met daartussen hier en daar een leeg plekje om een voet neer te zetten.

Handwerk

Hier, in deze warboel, begint het leven van de mannen die de toren van de kerk restaureren en die de oorlogsschade alsnog herstellen. Hier, en nog een meter of vijf hoger, waar alleen maar lucht, buizen en een paar plankjes zijn.

Als ervaren lei- en looddekkers klauteren ze langs laddertjes en buizen als eertijds de matrozen langs de masten en ra's van hun schip. Een vergelijking die niet helemaal mank gaat, 'want' aldus Cornelis Baars, de uitvoerder van het werk, 'wij werken nog precies als honderden jaren geleden. Wij kloppen met de hand, wij hebben geen machines op deze hoogte, wij hijsen alles, het lood en wat er ook nodig mag zijn, buiten langs de toren.'

Drie ton lood gaat er aan de spits van de toren. Eén ton daarvan vervangt de leien van de 'Bisschopshoed', de andere twee gaan op aan sierwerk. Behalve die drie ton lood komen ook de gerestaureerde haan – de 'wonden' van de oorlog in zijn 'lijf' zijn 'geheeld' – en de eveneens doorschoten bollen op de spits terug. Het kruis zal ook teruggeplaatst worden.

Voorstel GS: subsidie in herstellkosten toren Walburgskerk

18 augustus 1965 – Gedeputeerde Staten van Gelderland geven Provinciale Staten in overweging aan het college van kerkvoogden der Hervormde Gemeente te Zutphen ten behoeve van het maken van een nieuwe bekroning van de Walburgskerk een bijdrage te verlenen van 2½% van de f 1.550.000 van Rijkswegesubsidie verklaarde kosten – voor zover niet door assurantiepenningen gedekt – met een maximum van f 38.750. Dit voorstel komt in de Statenvergadering van 8 september aan de orde.

Geraamd bedrag gestegen

In hun verzoek aan Ged. Staten om subsidie d.d. 28 mei jl. stellen kerkvoogden dat in het kader van de restauratie van de kerk een plan is ontworpen om te komen tot herstel van de op 30 maart 1948 door brand vernielde torenspits. Met het oog op de toekenning van een Rijkssubsidie in oorlogsschadeherstel is uitgegaan van de gedachte de herbouw te doen geschieden in de vorm zoals deze voor de brand bestond. In wezen komt het hierop neer het herstel te doen plaatsvinden in de vorm van herbouw van de bekroning van 1637.

De toenmalige staatssecretaris van ok&w heeft op 13 november 1964 in de kosten van dit herstel – toen nog geraamd op f 1.550.000 – een subsidie van 90% toegekend. In verband met de na de samenstelling van de begroting voorgenomen loonronden en prijsstijgingen van materialen zal er op moeten worden gerekend dat de kosten echter hoger zullen zijn dan begroot, aldus de kerkvoogdij. Met het oog hierop worden de geraamde herstellkosten nu op f 1.800.000 gesteld. Hiervan komt 10% ten laste van de kerkelijke gemeente, hetgeen een te zware belasting voor deze gemeente betekent.

Vandaar het verzoek aan Ged. Staten om te willen bevorderen dat er van provinciewege een subsidie van 2½% van de kosten, zijnde f 45.000 beschikbaar wordt gesteld. De kerkvoogden hebben het gemeentebestuur eveneens verzocht een subsidie te verlenen.

Het sprookje op de Berkel Eerste prijs voor ‘De schone slaapster’

1 september 1965 – Voor ontwerp, verlichting, algemene indruk en afwerking een negen, voor rustig varen een tien; dat maakt in totaal 46 punten. Daarmee moest het fragment uit ‘De schone slaapster’, dat vrijdag en zaterdag

meevoer in de gondelvaart Het sprookje op de Berkel wel de eerste prijs in de wacht slepen. Opmerkingen van de jury: ‘Zeer goed, mooie compositie, wagen had iets meer vaart kunnen hebben.’ Tweede prijzen werden toegekend aan ‘Eskimoleven’ (43 punten) en ‘Berkelnimf’ (41 punten). Met derde prijzen gingen strijken de bouwers van ‘Zomeridylle’, ‘De gelaarsde kat’ en ‘Gelderse boerenkeuken’. Met vierde prijzen werden gehonoreerd ‘t Paard van Troje’ en ‘Oud dorpsgezicht’.

De uitslag van de gondelvaart werd dinsdagavond bekendgemaakt in De Pauw. Voordat de burgemeester zich van die taak kweet, wijdde de voorzitter van de gondelvaartcommissie, de heer Menger, enkele woorden aan de nagedachtenis van de heer Aug. L. Jansen uit Zutphen, die vele malen zitting had in de jury.

De heer Menger zwaaide lof toe aan Bertie Heus, die de Warnsvelders, toen het mis dreigde te gaan met de gondelvaart, zodanig had geanimeerd, dat het Sprookje op de Berkel toch doorgang kon vinden. Heus wist het vereiste minimum aantal van tien deelnemers bij elkaar te krijgen en zelfs meer dan dat. Zo strikte hij onder andere de Warnsveldse Schietvereniging, het Warnsvelds Mannenkoor, de Warkense Touwtrekkers en de buurtverenigingen Rondom de Molen en Leestenseweg. Ook wist hij verschillende gelegenheidsgroepen aan het ontwerpen en bouwen te krijgen.

‘Hoe jammer het geweest zou zijn als dat niet was gebeurd, hebben we vrijdag en zaterdag met eigen ogen kunnen zien’, aldus burgemeester D. Reitsma, die in de gondelvaart een belangrijke kwaliteitsverbetering had geconstateerd. Hij meende dat er nog meer jongeren bij dit evenement moesten worden betrokken om het jong te houden. Want dat er volgend jaar weer een gondelvaart zou zijn, was voor hem buiten kijf. Immers: ‘Zon-

der het sprookje op de Berkel zou Warnsveld Warnsveld niet meer zijn.’

Gondelvernielers

De burgemeester had ook nog een hartig woordje te zeggen. Dat enige lieden het bestonden om – hem was dit die avond pas ter ore gekomen – het materiaal en het resultaat van de vrijetijdsbesteding van velen kort en klein te slaan, had hem bijzonder teleurgesteld. Dat dit zo zonder meer niet kon, moest hun – als ze niet tot inkeer kwamen – worden

ingepeperd, vond mr. Reitsma, die de gondelvernielers vierentwintig uur de tijd gaf om zich bij de politie te melden en zich bereid te verklaren de aangerrichte schade te vergoeden. Komen zij binnen de gestelde tijd niet opdagen, dan wordt de zaak ‘tot op de bodem uitgezocht’.

(De rubriek ‘Zutphen vijftig jaar geleden’ bestaat uit veelal ingekorte artikelen die destijds in de *Zutphensche Courant* hebben gestaan.)

Rectificatie

In het artikel ‘Pettenfabriek Krukziener’ in de vorige aflevering van ons blad is een fout geslopen. Het gaat om de bijschriften bij de foto’s op de pagina’s 43 en 46, waarin burgemeester S. de Jong (met vlinderstrik) is aangezien voor Meijer Krukziener. De foto van pag. 43 is hier nogmaals afgedrukt met het correcte bijschrift.

de redactie

Het personeel van de pettenfabriek omstreeks 1960. Mevr. A.H. Barendsen (met bloemen) – ‘de enige die nog de ouderwetse zijden boerenpetten kan maken’ – is vijftig jaar in dienst en heeft een koninklijke onderscheiding ontvangen van burgemeester S. de Jong (rechts van haar, met vlinderstrik). Het directeursechtbaar Michel en Annie Krukziener-Bachrach staat helemaal rechts. (foto Zeijlemaker, collectie familie Hazon)

MONUMENTEN ADVIESBUREAU KEIJZER

is gespecialiseerd in onderhoud en restauratie van monumentale panden.

31(0)6 46 01 46 27

info@monumentenadviesbureaukeijzer.nl

www.monumentenadviesbureaukeijzer.nl

- ✓ onafhankelijke deskundige bouwtechnische opname van gebreken, en aanbeveling voor herstel in een heldere rapportage;
- ✓ opstellen werkomschrijving ten behoeve offerteaanvragen;
- ✓ beoordelen en vergelijken offertes;
- ✓ onderzoek en aanvragen subsidie en vergunning;
- ✓ toezien op de kwaliteit van het werk tijdens en na de uitvoering.

BOEK EN BURO v.d. BRINK

Beukerstraat 77 7201 LC Zutphen
tel. 0575-519717 fax 0575-515049
e-mail zutphen@boek-en-buro.nl

Thuis zien of uw boek op voorraad is:

www.boek-en-buro.nl

Boek en Buro is gevestigd in Doesburg, Doetinchem, Ede, Haaksbergen, Zevenaar en Zutphen

Wij kijken al ruim 125 jaar vooruit!

Drukkerij Tesink werd in 1888 opgericht te Zutphen. Wat begon als een groothandel in kantoorartikelen en kleinschalig drukwerk, is ruim 125 jaar later uitgegroeid tot een gerenommeerde naam in de grafische industrie. Een naam die genoemd wordt door klanten wanneer er drukwerk gemaakt moet worden waarbij passie en vakmanschap komen kijken, de grens van wat mogelijk is moet worden opgezocht. Drukwerk waarvan kwaliteit, levertijd en prijs met elkaar in balans moeten zijn.

Door deze succesvolle strategie zijn we midden jaren zeventig het pand in de binnenstad van Zutphen ontgroeid en sindsdien gevestigd in een modern bedrijfspand op het industriepark De Mars in Zutphen.

 drukkerijtesink

REGIONAAL ARCHIEFZUTPHEN

www.regionaalarchiefzutphen.nl

■ archieven ■ boeken ■ kranten ■ kaarten ■ foto's ■ tijdschriften ■

Openingstijden: dinsdag t/m donderdag 9.00 – 17.00 uur

Spiegelstraat 13 • Zutphen • tel. 0575 512 157 • regionaalarchief@zutphen.nl

Wessels Schilderwerken

Joep Wessels – ambachtelijk schilder

- *Kalkverf*
- *Leemverf*
- *Kalei*
- *Aquamarijn*
- *Krijtverf*
- *Farrow & Ball*
- *Keim*
- *Stucco's*

Berkelsingel 88, 7201 BN Zutphen
Tel. 0651 71 73 69. E-mail wesselsjoep@gmail.com

Fluisterboten Zutphen

Zutphen vanaf het water: een andere, verrassende kijk op deze prachtige stad! Met een van onze milieuvriendelijke fluisterboten vaart u in ongeveer één uur langs de mooiste plekjes aan de rivier de Berkel en over de stadsgrachten.

- **Kaartverkoop en opstapplaats:** Rijkshage 1, in de schaduw van de middeleeuwse Berkelpoort.

- **Vaartijden:** maandag tot en met zondag om 11.00, 13.00 en 15.00 h; zaterdag om 16.30 h.
- **Prijzen:** vanaf 10 jaar € 5,00; kinderen tot en met 9 jaar € 3,00; kinderen jonger dan 4 jaar gratis.
- **Contact:** 06-42 32 6444; info@fluisterboot-zutphen.nl; voor groepsreserveringen en arrangementen: www.fluisterboot-zutphen.nl.